Cuprins

ABREVIERI....5

CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN DREPTURILE SOCIALE....7

CAPITOLUL II. FUNDAMENTELE CONSTITUŢIONALE ALE DREPTURILOR SOCIALE....10

CAPITOLUL III. POLITICI ŞI SISTEME DE SECURITATE SOCIALĂ....17
Secţiunea 1. Noţiuni introductive privind conceptul de securitate socială....17
Secţiunea 2. Trăsături ale dreptului securităţii sociale....23

CAPITOLUL IV. DREPTUL UNIONAL AL SECURITĂŢII SOCIALE....25
Secţiunea 1. Noţiuni introductive....25
Secţiunea 2. Salariul minim adecvat....26
Secţiunea 3. Principiul egalităţii de tratament....28
3.1. Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene....28
3.2. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene....29
3.3. Directive în materia egalităţii de tratament....29
3.3.1. Directiva 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalităţii de tratament în ceea ce priveşte încadrarea în muncă şi ocuparea forţei de muncă....30
3.3.1.1. Amenajări corespunzătoare persoanelor cu handicap....31
3.3.1.2. Justificarea unui tratament diferenţiat pe criterii de vârstă....31
3.3.1.3. Apărarea drepturilor....31
3.3.2. Directiva 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalităţii de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică....32
3.3.3. Directiva 2006/54/CE privind punerea în aplicare a principiului egalităţii de şanse şi al egalităţii de tratament între bărbaţi şi femei în materie de încadrare în muncă şi de muncă....32
3.3.4. Directiva 79/7 CEE privind aplicarea treptată a principiului egalităţii de tratament între bărbaţi şi femei în domeniul securităţii sociale....33
3.3.4.1. Domeniul de aplicare....33
3.3.4.2. Interdicţia de a discrimina....33
3.3.4.3. Excepţii de la aplicarea principiul nediscriminării....33
Secţiunea 4. Protecţia maternităţii la locul de muncă....34
Secţiunea 5. Prestaţii familiale....38
5.1. Directiva privind echilibrul dintre viaţa profesională şi cea privată a părinţilor şi îngrijitorilor şi de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului....38
5.1.1. Concediul de paternitate....38
5.1.2. Concediul pentru creşterea copilului....38
5.1.3. Concediul de îngrijitor....39
5.1.4. Absenţa de la locul de muncă din motive de forţă majoră....39
5.1.5. Venituri adecvate....39

5.1.6. Formule flexibile de lucru 40
Secţiunea 6. Detaşarea în cadrul prestării transnaţionale de servicii 40
6.1. Instituirea unei durate maxime a detaşării de pe teritoriul României pe teritoriul altor state membre....48
6.2. Remuneraţia minimă....49
6.3. Egalitatea de tratament 50
6.4. Rambursarea cheltuielilor legate de detaşare....51
6.5. Munca prin agent de muncă temporară....52
6.6. Reguli suplimentare referitoare la obligaţia de informare 52

CAPITOLUL V. COORDONAREA SISTEMELOR DE SECURITATE SOCIALĂ LA NIVEL UNIONAL 53

Secţiunea 1. Sediul materiei 55
Secţiunea 2. Definiţii şi domeniul de aplicare 55
2.1. Definiţii....55
2.2. Domeniul de aplicare....58
2.2.1. Domeniul de aplicare ratione personae....58
2.2.2. Domeniul de aplicare ratione materiae 59
Secţiunea 3. Cooperarea şi schimburile de date 59
3.1. Reguli referitoare la schimburile dintre persoanele în cauză şi instituţii....60
3.2. Metoda de efectuare a schimbului de date....60
3.3. Valoarea juridică a documentelor (inclusiv justificative) eliberate într-un stat membru 60
Secţiunea 4. Principiile de coordonare a sistemelor de securitate socială 61
4.1. Principiul egalităţii de tratament....61
4.2. Principiul asimilării prestaţiilor, faptelor, evenimentelor, veniturilor....62
4.3. Cumularea perioadelor....63
4.4. Perioade asimilate....64
4.5. Eliminarea clauzelor de rezidenţă....65
4.6. Stabilirea legislaţiei aplicabile....65
4.6.1. Reguli generale 65
4.6.2. Reguli speciale-pentru cazul detaşării 67
4.6.3. Desfăşurarea activităţii în două sau mai multe state membre....68
4.6.3.1. Activitate salariată în mai multe state membre 68
4.6.3.2. Activitate independentă în mai multe state membre 69
4.6.4. Cumul de tipuri de activităţi 70
4.6.5. Reguli procedurale referitoare la legislaţia aplicabilă 70
Secţiunea 5. Dispoziţii speciale aplicabile diferitelor categorii de prestaţii 80
5.1. Prestaţiile de boală, de maternitate şi de paternitate asimilate....80
5.1.1. Prestaţii în natură....80
5.1.2. Prestaţii în bani 82
5.1.3. Solicitanţii de pensie....83
5.1.3.1. Titularii de pensii şi membrii de familie ai acestora....83

5.1.3.2. Dreptul la prestaţii în natură în temeiul legislaţiei statului membru de reşedinţă 83
5.1.3.3. Absenţa dreptului la prestaţii în natură în temeiul legislaţiei statului membru de reşedinţă 84
5.1.3.4. Cotizaţiile titularilor de pensii 85
5.1.4. Reguli de prioritate privind dreptul la prestaţii în natură. Dispoziţie specială privind dreptul membrilor de familie la prestaţii în statul membru de reşedinţă 85
5.1.5. Rambursările între instituţii 85
5.2. Prestaţii pentru accidente de muncă şi boli profesionale 85
5.2.1. Reguli procedurale 86
5.2.2. Contestarea caracterului profesional al accidentului/bolii 87
5.2.3. Agravarea bolii profesionale 87
5.2.4. Reguli pentru luarea în considerare a particularităţilor unor legislaţii 88
5.3. Ajutorul de deces 88
5.4. Prestaţii de invaliditate 89
5.4.1. Dispoziţii speciale privind cumularea perioadelor 89
5.4.1.1. Persoane care sunt supuse numai legislaţiilor de tip B sau legislaţiilor de tip A şi B 89
5.4.2. Agravarea invalidităţii 90
5.4.3. Convertirea prestaţiilor de invaliditate în prestaţii pentru limită de vârstă 91
5.5. Prestaţii pentru limită de vârstă 91
5.5.1. Cumularea perioadelor 92
5.5.2. Acordarea prestaţiilor 92
5.5.3. Reguli pentru prevenirea cumulului 93
5.5.4. Reguli suplimentare pentru calcularea prestaţiilor 94
5.5.5. Perioade de asigurare sau de rezidenţă mai mici de un an 94
5.5.6. Acordarea unui supliment 95
5.5.7. Recalcularea şi reevaluarea prestaţiilor 95
5.5.8. Reguli procedurale 95
5.6. Prestaţii de şomaj 96
5.6.1. Reguli speciale privind cumularea perioadelor de asigurare, de încadrare în muncă sau de activitate independentă 96
5.6.2. Calcularea prestaţiilor 96
5.6.3. Şomeri care se deplasează în alt stat membru pentru a căuta un loc de muncă 97
5.6.4. Reguli procedurale 98
5.6.5. Şomeri rezidenţi în alt stat membru decât statul membru competent 98
5.6.6. Reguli speciale pentru lucrătorii frontalieri care desfăşoară o activitate independentă aflaţi în şomaj total, atunci când în statul membru de reşedinţă nu există un sistem de prestaţii de şomaj care să acopere persoanele care desfăşoară activităţi independente 99
5.7. Prestaţii familiale 100
5.7.1. Membrii de familie care îşi au reşedinţa într-un alt stat membru 100

5.7.2. Reguli de prioritate în caz de cumul 100
5.7.3. Reguli procedurale....102

CAPITOLUL VI. SISTEMUL DE PENSII PUBLICE 103
Secţiunea 1. Noţiuni generale privind sistemele de asigurare pentru pensii....103
Secţiunea 2. Istoricul reglementării cotizaţiilor profesionale 109
Secţiunea 3. Principiile sistemului public de pensii....121
Secţiunea 4. Categorii de persoane asigurate în sistemul public de pensii 126
4.1. Persoanele asigurate obligatoriu, prin efectul legii [art. 6 alin. (1) din Legea nr. 263/2010]....127
4.1.1. Salariaţii şi persoanele asimilate acestora....127
4.1.2. Persoanele care îşi desfăşoară activitatea în funcţii elective sau care sunt numite în cadrul autorităţii executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului, precum şi membrii cooperatori dintr-o organizaţie a cooperaţiei meşteşugăreşti 128
4.1.3. Persoanele care beneficiază de drepturi băneşti lunare, ce se asigură din bugetul asigurărilor pentru şomaj, în condiţiile legii, denumite în continuare şomeri 128
4.1.4. persoanele care realizează venituri din activităţi independente şi/sau din drepturi de proprietate intelectuală, pentru care se datorează contribuţie de asigurări sociale 128
4.2. Persoane asigurate facultativ 130
4.3. Completarea perioadelor de asigurare în sistemul public de pensii....131
Secţiunea 5. Bugetul asigurărilor sociale....132
Secţiunea 6. Stagiul de cotizare....133
6.1. Definiţie....133
6.2. Calcularea stagiului de cotizare....134
6.3. Perioadele asimilate stagiului de cotizare....134
6.3.1. Perioada în care asiguraţii au beneficiat de pensie de invaliditate....135
6.3.2. Perioada în care asiguraţii au urmat cursurile de zi ale învăţământului universitar organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiţia absolvirii acestora cu diplomă 135
6.3.3. Perioada în care asiguraţii au satisfăcut serviciul militar, ca militar în termen sau militar cu termen redus, a fost concentrat, mobilizat sau în prizonierat....135
6.3.4. Perioada în care, începând cu data de 1 ianuarie 2006, asiguratul a beneficiat de concediu pentru creşterea copilului în vârstă de până la 1 an, 2 ani sau 3 ani în cazul copilului cu handicap. 136
6.4. Evidenţa stagiului de cotizare....136
Secţiunea 7. Contribuabilii 136
Secţiunea 8. Contribuţia de asigurări sociale....137
8.1. Modalitatea de stabilire a contribuţiei de asigurări sociale 137
8.2. Condiţii deosebite: 137
8.3. Condiţii speciale 137
8.4. Sarcina suportării contribuţiei de asigurări sociale....139

Secţiunea 9. Munca prestată în condiţii deosebite şi speciale de muncă 140
Secţiunea 10. Prestaţiile ce se acordă în sistemul public de pensii.....144
10.1. Pensia pentru limită de vârstă.....145
10.1.1. Condiţii de acordare.....146
10.1.2. Observaţii cu privire la majorarea punctajelor lunare 151
10.2. Pensia anticipată 153
10.2.1. Beneficiari 153
10.2.2. Cuantum.....154
10.3. Pensia anticipată parţială 154
10.3.1. Beneficiari 154
10.3.2. Cuantum.....154
10.4. Pensia de urmaş 156
10.4.1. Natura juridică a pensiei de urmaş.....156
10.4.2. Beneficiari 157
10.4.3. Baza de calculul a pensiei.....159
10.4.4. Cuantumul pensiei 159
10.5. Pensia de invaliditate (Art. 83-93).....159
10.5.1. Beneficiari 159
10.5.2. Stagiul de cotizare 160
10.5.3. Indemnizaţia de însoţitor 164
10.5.4. Revizuirea medicală.....164
10.6. Calculul pensiilor (Art. 94-102) 165
10.6.1. Algoritmul de calcul al pensiilor.....165
10.7. Stabilirea şi plata pensiilor 166
10.7.1. Plata pensiei.....167
10.7.2. Încetarea plăţii pensiei 167
10.7.3. Suspendarea plăţii pensiei (Art. 114).....168
10.7.4. Reluarea plăţii pensiei 169
10.8. Cumulul pensiei cu veniturile profesionale 169
10.9. Alte drepturi de asigurări sociale 170
10.9.1. Ajutor de deces 170
10.10. Jurisdicţia sistemului de pensii 171

CAPITOLUL VII. ASIGURĂRILE SOCIALE DE SĂNĂTATE.....172
Secţiunea 1. Sediul materiei 172
Secţiunea 2. Principiile sistemului de asigurări sociale de sănătate 172
Secţiunea 3. Categorii de persoane asigurate 173
Secţiunea 4. Drepturile şi obligaţiile asiguraţilor 176

CAPITOLUL VIII. CONCEDIILE ŞI INDEMNIZAŢIILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE SĂNĂTATE.....179
Secţiunea 1. Sediul materiei 179
Secţiunea 2. Categorii de asiguraţi 179
2.1. Categorii de persoane asigurare obligatoriu 179
2.2. Categorii de persoane care se pot asigura facultativ.....180

Secţiunea 3. Tipuri de concedii şi indemnizaţii de asigurări sociale de sănătate.....182
Secţiunea 4. Condiţii cumulative ce trebuie îndeplinite de asiguraţi pentru a beneficia de concediile şi indemnizaţiile de asigurări sociale de sănătate.....182
Secţiunea 5. Cota de contribuţie.....183
Secţiunea 6. Stagiul de cotizare.....184
Secţiunea 7. Baza de calcul a indemnizaţiilor.....185
Secţiunea 8. Concediul şi indemnizaţia pentru incapacitate temporară de muncă.....187
Secţiunea 9. Concediul şi indemnizaţia pentru îngrijirea pacientului cu afecţiuni oncologice.....188
Secţiunea 10. Concediile şi indemnizaţiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacităţii de muncă.....189
Secţiunea 11. Concediul şi indemnizaţia de maternitate.....193
Secţiunea 12. Concediul şi indemnizaţia pentru îngrijirea copilului bolnav.....194

CAPITOLUL IX. PROTECŢIA MATERNITĂŢII LA LOCURILE DE MUNCĂ.....199
Secţiunea 1. Cadrul normativ intern.....199
Secţiunea 2. Domeniul de aplicare a OUG nr. 96/2003.....201
Secţiunea 3. Concepte utilizate de OUG nr. 96/2003.....203
Secţiunea 4. Obligaţii ale angajatorului.....203
Secţiunea 5. Drepturi şi obligaţii ale salariatei.....206
Secţiunea 6. Interdicţii de concediere.....206

CAPITOLUL X. CONCEDIUL PATERNAL.....208
Secţiunea 1. Sediul materiei.....208
Secţiunea 2. Beneficiari ai dreptului la concediu paternal.....208
Secţiunea 1. Drepturile tatălui unui copil nou-născut.....209
Secţiunea 2. Egalitatea de tratament şi interdicţia aplicării unui tratament advers.....210

CAPITOLUL XI. CONCEDIUL PENTRU CREŞTEREA COPILULUI.....211
Secţiunea 1. Sediul materiei.....211
Secţiunea 2. Categorii de beneficiari.....211
Secţiunea 3. Condiţii pentru acordarea concediului şi indemnizaţiei pentru creşterea copilului.....212
Secţiunea 4. Tipuri de concedii şi indemnizaţii pentru creşterea sau îngrijirea copilului.....214
Secţiunea 5. Baza de calcul a indemnizaţiei de concediu pentru creşterea copilului.....215
Secţiunea 6. Cuantumul indemnizaţiei pentru creşterea copilului.....217
Secţiunea 7. Acordarea concediului celuilalt părinte.....218
Secţiunea 8. Stimulentul de inserţie.....219
Secţiunea 9. Stabilirea şi acordarea drepturilor.....220
Secţiunea 10. Suspendarea şi încetarea plăţii indemnizaţiei de creştere a copilului.....221
Secţiunea 11. Suspendarea şi încetarea plăţii stimulentului de inserţie.....223
Secţiunea 12. Aspecte de ordin fiscal.....224
Secţiunea 13. Interdicţii de concediere.....225

CAPITOLUL XII. SISTEMUL ASIGURĂRILOR PENTRU ŞOMAJ ŞI STIMULAREA OCUPĂRII FORŢEI DE MUNCĂ....226
Secţiunea 1. Sediul materiei....226
Secţiunea 2. Obiectivele sistemului asigurărilor pentru şomaj....226
Secţiunea 3. Concepte utilizate de Legea nr. 76/2002....226
Secţiunea 4. Beneficiarii asigurărilor de şomaj....229
Secţiunea 5. Categorii de persoane asigurate....231
Secţiunea 6. Contribuţia la bugetul asigurărilor pentru şomaj....233
Secţiunea 7. Indemnizaţia de şomaj....233
7.1. Condiţii de acordare a indemnizaţiei de şomaj....233
Data acordării indemnizaţiei de şomaj....236
7.3. Durata de acordare a indemnizaţiei de şomaj....236
7.4. Cuantumul indemnizaţiei de şomaj....237
7.5. Obligaţii ale beneficiarilor indemnizaţiei de şomaj....238
7.6. Încetarea plăţii indemnizaţiei de şomaj....238
7.7. Suspendarea indemnizaţiei de şomaj....239
Secţiunea 8. Măsuri pentru stimularea ocupării forţei de muncă....242
8.1. Măsuri pentru prevenirea şomajului....242
8.1.1. Cursuri de formare profesională....242
8.1.2. Servicii de preconcediere....242
8.1.3. Creşterea şanselor de ocupare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă....243
8.1.4. Completarea veniturilor salariale ale angajaţilor....244
8.1.5. Stimularea mobilităţii forţei de muncă....245
8.2. Stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a şomerilor....248
8.2.1. Măsuri de stimulare a angajatorilor care încadrează absolvenţi ai unor instituţii de învăţământ....249
8.2.2. Măsuri de stimulare a angajatorilor care încadrează în muncă şomeri în vârstă de peste 45 de ani sau şomeri care sunt părinţi unici susţinători ai familiilor monoparentale/în termen de 5 ani îndeplinesc condiţiile pentru a beneficia de pensie anticipată parţială/pensie pentru limită de vârstă....250
8.2.3. Acordarea de credite în condiţii avantajoase....251

CAPITOLUL XIII. ASIGURAREA PENTRU ACCIDENTE DE MUNCĂ ŞI BOLI PROFESIONALE....254
Secţiunea 1. Sediul materiei....254
Secţiunea 2. Principiile care stau baza sistemului de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale....254
Secţiunea 3. Obiectivele sistemului de asigurări pentru accidente de muncă şi boli profesionale....255
Secţiunea 4. Asiguraţii în sistemul de asigurări sociale pentru accidente de muncă şi boli profesionale....255
4.1. Asiguraţii obligatoriu....255
4.2. Dobândirea calităţii de asigurat....256
4.3. Asigurător....256

Secţiunea 5. Accidente de muncă şi boli profesionale....256
Secţiunea 6. Stagiul de cotizare....258
Secţiunea 7. Cota de contribuţii....258
Secţiunea 8. Condiţii lege pentru a beneficia de prestaţii....259
Secţiunea 9. Tipuri de prestaţii şi servicii de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale....259
Secţiunea 10. Prestaţii pentru recuperarea capacităţii de muncă....259
10.1. Prestaţii şi servicii pentru reabilitare şi reconversie profesională....260
10.2. Indemnizaţia pentru incapacitate temporară de muncă, reducerea timpului de lucru, respectiv trecerea temporară în alt loc de muncă....261
10.3. Compensaţii pentru atingerea integrităţii....263
10.4. Despăgubiri în caz de deces....263
10.5. Rambursări de cheltuieli....264